



Budapestre vonatkozó újságcikk

Osztályozás

92

Szerző: -

Cím: *A vén bakkancsos és fia
a - báró*

Hely

Wolfner Tivadar

Idő

"1918"

Forrás:

Új Lap

Személy

Bp
(Hely)*1918. X. 11.*
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Old)

A vén bakkancsos és fia a - báró

Wolfner bakkancsszállító ből is báró lett — Háromszázmillió vagyon története

Mit kerestek Wolfnerék a háboruban?

— Az «Új Lap» tudósítójától —
(Második közlemény)

Budapest, okt. 10.

Weisz Manfréd csepeli lőszergyárossal együtt Wolfner Tivadar, az újpesti börgyáros és hadibakkancsszállító is báróvá lett. A liberális sajtóközlemények persze örömrivallással köszöntik a két kitüntetést és dicsérik nagy közgazdasági tevékenységüket, amelyeket a háboru alatt kifejtettek. Mi nem értünk velük egyet, nem tudunk beállni a dieshimnuszokat zengők közé, de hallgatni sem bírunk. Tegnap elmondtuk, mit keresett Weisz Manfréd, most meg, hogy mennyit kerestek Wolfnerék a háboru alatt és elmondjuk azt is, hogy mi az az érdem, amely őket a bárói méltósághoz jutatta.

Wolfner Tivadar, a Wolfner Gyula és társa cég egyik főnöke. Testvére Gyula, önmagával tehetetlen, akit kis kereskedésben tologatnak, Wolfner Tivadar az ur a gyárban, ő intézkedik, ő parancsol s ő kapta a kitüntetést is. Az apjuk is bőrrrel kereskedett s a fiuk is követték apjuk nyomdokait. A háboru előtt a gyár csak szerényen dolgozott és 450 munkásnál többet nem tudott foglalkoztatni. Sőt még ez a kis munkáscsapat is akárhányszor csak félnapi munkát kaphatott, mert nem volt elég munkája a gyárnak. Pedig már békében is szállítója volt a honvédségnek a Wolfner gyár és tőle szerezték be a bakkancsot, csizmát, lőszerszámot és minden gyalogsági és tüzérségi bór-felszerelést. Ezt a gyárban három osztály végezte, 1. a börgyártó osztály, 2. a cipészet és 3. a szijgyártó műhely.

Jó üzlet a háboru!

Alighogy kitört a háboru, rögtön felderült a Wolfner-gyárnak. A cipészetben alkalmazott 130 munkás helyett 3500 munkást állítottak be, a 160 szijgyártó helyett 1500 munkás ült a pad mellé, a börgyártásnál alkalmazott 160 helyett 1000 munkást állítottak be. A 450 munkás helyett tehát egyszerre 6000 munkás dolgozott azon, hogy a Wolfner-gyár hasznát fokozza. A háboru elején rendkívül nagy volt a bakkancsszükség és a gyárnak éjjelnappal dolgozni kellett, mivel hogy naponta 10.000 pár bakkancsot kellett szállítania. 1914 augusztus 1-étől 1915 május 1-ig egy pár bakkancsért a békebeli 16 korona 20 filléres ár mellett a hadvezetőség 24 százalékos hadi pótlékot engedélyezett, úgy hogy Wolfnerék egy-egy pár bakkancsért május 1-éig 20 korona 29 fillért kaptak. Ugyanakkor megvan pontosan állapítva, hogy egy bakkancs nekik 12 korona 70 fillérbe került. Következésképpen minden bakkancson 7 korona 59 fillért kerestek. Egyetlenegy napon tízezer pár bakkancs előállítására által 75.900 koronát kerestek, ami 1914 augusztus 1-től 1915 május 1-ig 22 millió 500 korona hasznot jelentett Wolfnerék számára. A bőr fogyott és 1915 májustól kezdve már csak 6000 bakkancsot készítettek naponta. Már drágább az anyag és a munkabér is, a hadügyminiszteriummal kötött szerződés értelmében 1915 május 1-től 1917 január 1-ig 34 koronát kapott. Ebben az időben a felsőbőr, talp és alsó rész, munkabér és egyéb költségekkel összesen a gyárnak 23 K 60 fillérbe került egy pár bakkancs,

amiért 34 koronát fizettek neki. Vagyis minden párnál 10 korona 40 fillért keresett. Ez napi 6000 pár termelése mellett 19 hónap alatt 34 millió 200 ezer koronát jelent.

Szaporodnak a milliók!

1917 januártól 1918 április végéig 40 koronát fizetett egy pár bakkancsért a hadügyminiszterium. Ez időben többé került a munkabér és a nyers anyag, amennyiben a bakkancs felsőrész 12 K 80 f, az alsórész 12 koronába, munkadíj és üzembérlés 3 koronába, vagyis egy pár bakkancsot 27 K 50 fillérért állított elő a Wolfner gyár, amiért 40 koronát kapott, következésképpen páronként 12 K 50 f-t keresett a gyár. Ebben az időben már

csak naponta 4000 pár bakkancsot készítettek, tehát naponta csak a bakkancson 50.000 koronát kerestek, úgy hogy a bakkancs gyár 1917 januártól 1918 április végéig tehát 15 hónap alatt 22 milliót keresett. Ez 80 millió volna, mint szabályszerűen kimutatott jövedelem. De a hadügyminiszterium Wolfnerékkel a többi hadseregszállítóval szemben egészen kivételesen bánt azon a címen, hogy ők a bakkancson színével kifelé dolgozzák a bőrt ezért minden bakkancs után 3 koronát, szociális pótlék címen még külön 1 koronát, tehát összesen 4 koronát, amely csak átlagos 5000 páros termelésnél csupán 44 hónap alatt 21 milliót tesz ki. Április 1-től mostanig kevesebb a munka, mert kevesebb a nyers anyag, de mivel minden pár bakkancson átlag 10 korona haszna van, így nagyon enyhe számítással október 1-éig még 10 milliót nyert, ami azt jelenti, hogy csak bakkancs szállításon a háboru alatt 110 milliót keresett a Wolfner gyár. Ez azonban csak az üzem egyik részének a cipészetnek a jövedelme. Hátra van még a börgyártás és a szijgyártás. Ezekben az osztályokban a jövedelmezőség aránya ugyanaz, úgy hogy a szakértő becslők számítása szerint a Wolfner-gyár ezen az üzemen is legalább 100—100 milliót, összesen tehát 310 milliót keresett anélkül, hogy valami különösen meg erőltette volna magát.

Biztos milliók, rizikó nélkül!

A Wolfner-gyárat sohasem fenyegette a sztrájk, mert a hadvezetőség gondoskodott róla, hogy a munkások és az oda vezényelt katonák dolgozzanak. A katonai vezetőség tartotta fenn a rendet és a csendet azok között, akiknek alacsony munkabérek mellett mint szakmunkásoknak kellett elvégezni a fázasztó munkát. Természetesen a bevezényelték csak a katonaságtól megszabott kiszoldot kapták, valami kevés hozzáadással, úgy, amint azt a hadvezetőség megállapította, így tehát Wolfnerék kalkulációját sohasem zavarta semmiféle munkásmozgalom, a nyersbőrt maximális áron kapták, a bőr feldolgozása a hadvezetőség által megszabott munkabérek mellett történt, így aztán könnyű volt páronkint 10–12 koronás tiszta hasznót gondatlanul biztosítani. A Wolfnerék 310 milliója kiáztóan mutatja, hogyan lehetett nálunk hivatalos ellenőrzés mellett száz meg száz milliókat összeharócsolni a helyett, hogy a háború elején megvették volna a gyárat és állami kezelésben vették volna. Ha a gyár akkori értékének 5 vagy 10%-át adták volna jövedelmül Wolfneréknek, úgy még mindig keresett volna vagy 3–4 milliót a Wolfner család, úgy azonban ha akarták, ha nem, naponta százezreket kellett keresniük tisztán azon, hogy a hadvezetőség nagy megrendeléseket tett, biztosította a maximális áron a nyers anyagot és munkabéreket a ugyanakkor 20%-os tiszta nyereséget engedélyezett nekik. Ebből a 310 millió koronából legalább is 300 milliónak az állam kasszájában kellett volna maradni, nem pedig a Wolfner család birtokában. Ha az állam maga kezelte volna a gyárat, úgy most 300 millióval kevesebb adóterhet nyúghatna a szegény nép és nem történhetne az, hogy hatósági ellenőrzés mellett s hivatalos felügyelet alatt 310 milliót juttattak a Wolfner család birtokába.

És most, miután ezt megtették, még külön jutalmat is adtak neki s bárói rangra emelték a cég tulajdonosát, Wolfner Tivadart. Nem tudunk megbarátkozni ennek a kitüntetésnek a gondolatával, mert nem látjuk be, miféle közgazdasági érdem az, ha valaki 310 milliót szerez 4 esztendő alatt s miféle hazafiúi munka az, amelyet ilyen nagy kitüntetéssel; a bárói méltósággal kelljen honorálni. Wolfnerék sok száz milliomosok lettek, óriási hadinyereséget vágtak zsebre, ez fájdalmas és kétségbeejtő, hogy lehetséges volt. De ha már

megengedték, legalább ne futalmazzák is meg érte és ne díszítsék fel érte kitüntető méltóságokkal.

A liberális sajtó persze siet a dicséretükre. Csak egyet idézünk, «Az Est»-et, mely naponta büszkén veri a mellét, hogy ő csak a nép érdekeiért harcol és üldözi a hadimilliókat, a hadinyereséget. Olvasásuk el, kérem, hogy mit írt Weisz és Wolfner urak bárósága alkalmával. Ime, szöveget közlünk. Az Est ma pénteki számából, aztán néljenek fölöttük:

Két új báróság. A «Budapesti Közlöny» mai száma közli, hogy a király csepeli Weisz Manfrédot és utódait, valamint Wolfner Tivadart és utódait a bárói méltósággal tüntették ki. Nem igen igen szoktunk kitüntetéseknel és bárósításoknál megállni, de ezuttal kivétel kell tennünk. Kitünő és érdemes férfiakat ért a királyi kitüntetés, akik nem a háborus konjunktúra alatt lettek azokká, akiket érdemes kitüntetni, hanem már a béke idején erős oszlopai voltak a magyar nagyiparnak.

Weisz Manfréd is, Wolfner Tivadar is nagy áldozatokat hozott a társadalom minden jótékonyági és kulturakéjében és mindkettőnek kitüntetését megnyugvással fogadja a polgári társadalom, mert mindkét férfi igazi polgári érényekkel ékes. De a királyi kegy nem feledkezett meg a Weisz Manfréd és a Wolfner vállalatok vezetőiről s alkalmazottairól sem, akik szintén kivették részüket a két üzem óriási munkájából és őket is állásuk és érdemük szerint tüntette ki.

Weisz Manfréd és Wolfner Tivadar báróságot kaptak. Ugyanakkor a gyár vezetőit is kitüntették. Lekoöljük a névsort, hogy a keresztnévűkről lássa meg mindenki, hogy Weisz és Wolfner a gyártulajdonosok gyárában kik parancsolnak a munkásoknak. A kitüntetett vezetők a lőszer-gyárban:

Wahí Oszkár, Weisz Jenő, Weisz Alfonz, Kádár Jenő, Deutsch Vilmos, Korbuly Károly és Stern Rikárd igazgatók, Dessauer Ármin, Mars György, Pfützer György, Kemény Miklós, Luppán Andor, Hiller Gábor, Lemberger Gábor, Radányi Jenő igazgatók. A Weisz Manfréd-féle konzervgyárnál Gross Károly igazgató, Mauthner Pál kereskedelmi igazgató és Schnabel Viktor igazgató.

A Wolfner Gyula és társa börtöngyárnál Vágó Miksa és Balassa Béla igazgatók, Faragó Pál igazgató, Gémes Elemér vezértitkár a szerencsés kitüntetettek.

Befejezem cikkemet és tartózkodom minden további megjegyzéstől. Gondolkodjék mindenki azon, amit olvasás közben a szíve érzett és a lelke sugallt.